

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Zamítnutí žádosti o podmíněné propuštění ve světle nedávného nálezu Ústavního soudu České republiky

Ústavní soud České republiky („ÚS“) se ve svém nálezu ze dne 14. 9. 2021, sp. zn. III. ÚS 1873/21 („Nález“), vyslovil k nezbytnému obsahu odůvodnění rozhodnutí soudu v případě, že při rozhodování o podmíněném propuštění z výkonu trestu odnětí svobody („podmíněné propuštění“) takové žádosti soud nevyhoví. Dosavadní praxe soudů byla v mnoha případech taková, že soud žádosti nevyhověl a uvedl důvody, pro které se tak rozhodl, mnohdy však soud nesdělil odsouzenému, jak se má nadále chovat, co má učinit, aby pro příště své šance na podmíněné propuštění zvýšil.

ÚS tuto praxi odstranil, když podle Nálezu má odůvodnění rozhodnutí soudu jasně a srozumitelně vysvětlit odsouzenému, jakým konkrétním způsobem se má odsouzený chovat, aby zvýšil pravděpodobnost pro úspěšné projednání případné další žádosti o podmíněné propuštění. ÚS vyložil, že každé zamítavé rozhodnutí o žádosti o podmíněné propuštění má obsahovat i krátký návod pro odsouzeného s popisem změn, které se od něj do budoucna očekávají.[\[1\]](#)

Obecně k institutu podmíněného propuštění

Institut podmíněného propuštění je důležitým prostředkem pro motivaci odsouzeného k jeho nápravě, tedy k tomu, aby vedl řádný život během výkonu trestu odnětí svobody i po jeho případném podmíněném propuštění.[\[2\]](#) Jedná se o mimořádný prostředek, jehož využití závisí na úvaze soudu.[\[3\]](#) Na druhou stranu ÚS v Nálezu upozornil na skutečnost, že soudy nemohou při vyřizování žádostí o podmíněné propuštění postupovat libovolně či nepředvídatelně. ÚS dále uvedl, že při splnění zákonných podmínek pro podmíněné propuštění mají soudy žádosti odsouzeného o podmíněné propuštění vyhovět. Naplnění zákonných podmínek je však záležitostí úvahy soudů, které o dané žádosti rozhodují.[\[4\]](#)

V obecné rovině může soud přistoupit k podmíněnému propuštění za předpokladu, že jsou kumulativně splněny podmínky stanovené v § 88 trestního zákoníku:

1. odsouzený vykonal část uloženého trestu stanovenou trestním zákoníkem,
2. odsouzený prokázal své polepšení v důsledku výkonu tohoto trestu svým chováním i plněním povinností, a
3. soud může očekávat, že odsouzený povede řádný život, případně přijme záruku za dovršení nápravy odsouzeného.[\[5\]](#)

První podmínku lze zcela objektivně posoudit. Splnění druhé a třetí podmínky lze zhodnotit obtížněji, jelikož se vztahuje ke konkrétní osobě odsouzeného.[\[6\]](#) Z tohoto důvodu nelze stanovit jednotný postup pro rozhodování soudu o žádostech o podmíněné propuštění.

Posuzování žádosti o podmíněné propuštění ve věci rozhodnuté Nálezem

V projednávaném případě bylo ÚS rozhodováno již o druhé žádosti téhož odsouzeného o podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody. Jednalo se o recidivistu, který dlouhodobě páchal trestnou činností. Soud prvního stupně druhé žádosti odsouzeného o podmíněné propuštění vyhověl, stížnostní soud ke stížnosti státního zástupce rozhodnutí změnil a žádost o podmíněné propuštění zamítl. Stížnostní soud sice seznal u odsouzeného projevenou sebereflexi, plnění finančních závazků i snahu o eliminaci kriminogenních faktorů, nicméně jeho žádost zamítnul s odůvodněním, že není přesvědčen o dosažení účelu trestu a o tom, že již není potřeba vykonávat uložený trest. Neshledal ani naplnění zákonné podmínky prognózy vedení řádného života. Odsouzenému do budoucna pouze doporučil, aby pokračoval ve své snaze a aby aktivně přistupoval k výkonu trestu.[\[7\]](#)

ÚS spatřoval v postupu stížnostního soudu porušení ústavně garantovaných práv odsouzeného, konkrétně práva na spravedlivý proces, spočívající v tom, že stížnostní soud bez bližšího odůvodnění uvedl, že účelu trestu nebylo zatím dosaženo, a je tak potřeba pokračovat ve výkonu trestu.[\[8\]](#) Stížnostnímu soudu bylo ÚS dále vytčeno, že při hodnocení prognózy vedení řádného života odsouzeného, vycházel pouze z předchozí trestní minulosti odsouzeného a jeho opakovaných selhání. Dle ÚS však nelze připustit, aby soudy zohlednily pouze předchozí chování odsouzeného a nereflektovaly postup jeho nápravy. Z tohoto důvodu je nezbytné, aby soudy vycházely z dostatečně zjištěného skutkového stavu v době rozhodování o žádosti o podmíněné propuštění.[\[9\]](#)

ÚS zdůraznil, že pokud zákon připouští podmíněné propuštění u prvopachatelů i recidivistů, nelze předem vyloučit možnost podmíněného propuštění pro určitou skupinu pachatelů (např. pachatele závažné kriminality či chronické recidivisty). Bude však nezbytné posuzovat každý případ jednotlivě a rozhodnutí o žádosti o podmíněné propuštění náležitě odůvodnit právě s ohledem na osobu odsouzeného a specifika konkrétního případu. Nelze přehlížet jeho kriminologický vývoj ani míru dosažené nápravy v průběhu výkonu trestu odnětí svobody.[\[10\]](#)

ÚS také odkázal na svou dřívější rozhodovací praxi, ve které dospěl k závěru, že odsouzený může úspěšně změnit své chování pouze v případě, kdy ví konkrétní důvody, pro které žádosti o podmíněné propuštění nebylo vyhověno.[\[11\]](#) Zcela nepochybně lze souhlasit s názorem ÚS, že nebude-li zajištěno dostatečné odůvodnění zamítavých rozhodnutí o těchto žádostech, může to mít na odsouzené spíše negativní vliv, který se projeví v poklesu jejich snahy o nápravu a rezignaci na vedení řádného života. Pokud totiž odsouzený projeví očividnou (a alespoň částečně úspěšnou) snahu se napravit, ale soud bez řádného odůvodnění žádost o podmíněné propuštění zamítne, může takový postup skutečně u odsouzeného zapříčinit pocit zmaru. Nelze ani vyloučit pokles motivace odsouzeného k nápravě a následně i jeho větší náchylnost k negativním vlivům, které se ve výkonu trestu obvykle vyskytují.[\[12\]](#)

Závěrem lze uvést, že dané rozhodnutí ÚS může přispět k větší a zároveň efektivnější snaze odsouzených polepšit se a zároveň splnit požadavek prognózy vedení řádného života, pokud soudy budou v zamítavých rozhodnutích o žádostech o podmíněné propuštění poskytovat odsouzeným stručný návod, jakým způsobem by se měli do budoucna chovat. Náležitě odůvodněná rozhodnutí zároveň nebudou vnímána jako výsledek libovůle soudů.[\[13\]](#)

Mgr. Jan Staněk, LL.M.,
advokát

Mgr. Michaela Hlavatá,
advokátní koncipient

[Trojan, Doleček a partneři, advokátní kancelář s.r.o.](#)

Na strži 2102/61a
140 00 Praha 4

Tel.: +420 270 005 533
Fax: +420 270 005 537
e-mail: info@tdpa.cz

[1] Srov. nálezu Ústavního soudu České republiky ze dne 14. 9. 2021, sp. zn. III. ÚS 1873/21.

[2] KALVODOVÁ, Věra. IN: ŠČERBA, Filip a kol. Trestní zákoník: komentář. Praha: C.H. Beck, 2020. Beckova edice komentované zákony. s. 971-972. ISBN 978-80-7400-807-8.

[3] Srov. bod 7 nálezu Ústavního soudu České republiky ze dne 15. 5. 2014, sp. zn. III. ÚS 4851/12; bod 8 nálezu Ústavního soudu České republiky ze dne 5. 11. 2015, sp. zn. III. ÚS 599/14; usnesení Ústavního soudu České republiky ze dne 7. 8. 2018, sp. zn. I. ÚS 2018/18 a nálezu Ústavního soudu České republiky ze dne 1. 12. 2005, sp. zn. II. ÚS 715/04.

[4] Srov. bod 18 a 19 nálezu Ústavního soudu České republiky ze dne 14. 9. 2021, sp. zn. III. ÚS 1873/21.

[5] § 88 odst. 1 trestního zákoníku. Jedná-li se o rozhodování o podmíněném propuštění odsouzeného za zločin, jsou v § 88 odst. 3 trestního zákoníku přidány další podmínky.

[6] Srov. bod 17 nálezu Ústavního soudu České republiky ze dne 14. 9. 2021, sp. zn. III. ÚS 1873/21.

[7] Srov. bod 2 a 4 nálezu Ústavního soudu České republiky ze dne 14. 9. 2021, sp. zn. III. ÚS 1873/21.

[8] Srov. bod 27 a 37 nálezu Ústavního soudu České republiky ze dne 14. 9. 2021, sp. zn. III. ÚS 1873/21.

[9] Srov. bod 20 a 29 nálezu Ústavního soudu České republiky ze dne 14. 9. 2021, sp. zn. III. ÚS 1873/21. Shodně nálezu Ústavního soudu České republiky ze dne 22. 3. 2001, sp. zn. III. ÚS 611/2000 a nálezu Ústavního soudu České republiky ze dne 3. 1. 2017, sp. zn. I. ÚS 2201/16.

[10] Srov. bod 23 a 26 nálezu Ústavního soudu České republiky ze dne 14. 9. 2021, sp. zn. III. ÚS 1873/21. Shodně nálezu Ústavního soudu České republiky ze dne 3. 1. 2017, sp. zn. I. ÚS 2201/16.

[11] Srov. bod 33 nálezu Ústavního soudu České republiky ze dne 14. 9. 2021, sp. zn. III. ÚS 1873/21. Shodně nálezu Ústavního soudu České republiky ze dne 31. 8. 2021, sp. zn. III. ÚS. 1711/21.

[12] Srov. nálezu Ústavního soudu České republiky ze dne 31. 8. 2021, sp. zn. III. ÚS. 1711/21.

[13] Srov. bod 18 a 33 nálezu Ústavního soudu České republiky ze dne 14. 9. 2021, sp. zn. III. ÚS 1873/21.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Podmíněné upuštění od trestního stíhání: racionální odklon u právnických osob](#)
- [Zkreslené vzpomínky v trestním řízení vedeném pro pohlavní zneužívání](#)
- [Přenositelnost důkazů z daňového do trestního řízení](#)
- [Praktický návod na úspěch žádosti o podmíněné propuštění od roku 2026](#)
- [Přijetí prohlášení viny a povinnost soudu vypořádat námitky poškozeného](#)
- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)